

N:o 24.

Af Herr H. Halldin: Med förslag till förändrad lydelse af Kongl. Förordningen den 11 December 1868 angående särskilda sammankomster för andaktsöfvingar.

Att stat och kyrka äro tvenne till sin natur helt och hållet skilda institutioner, som hafva helt olika ändamål, och derföre helt naturligt, böra med olika medel verka för genomförande af dessa sina ändamål detta torde numera vara temligen allmänt insedt och erkänt. Svenska kyrkan har äfven i en af sina förnämsta grundlagar, Augsburgiska bekännelsen, på det uttryckligaste betonat denna åtskilnad. Hon framhåller nemligen i 28 Art. af nämnda bekännelse, hurusom staten har att inom sitt område genom världsliga straff gifva eftertryck åt sina bud, samt att dymedelst hålla borgerlig rättvisa, ordning och frid vid makt. Deremot skall kyrkan, utan anlitande af världsliga straffåtgärder, med och enligt det gudomliga ordet söka lösa sin uppgift, som icke är af världslig utan af andlig natur. Således böra den världsliga och andliga styrelsen, med hvar sitt sätt (medel) att straffa öfverträdelse, likaså noga åtskiljas som de till sin natur och bestämmelse ej allenast, enligt det af Sveriges Konung och folk erkända gudomliga ordet och våra bekännelseskrifter, äro och förblifva åtskilda, utan ock, enligt hvad hvarje människohjerta genom skapelsens omutliga ordning, trots alla mensko-funder, nödgas erkänna. Dock, oansedt denna åtskilnad, är det min fasta öfvertygelse att stat och kyrka kunna och böra harmoniskt samverka till främjande af allmänt väl. Båda böra de fördenskull aktas såsom dyrbara Guds gåfvor.

Staten har ock på mångfaldigt sätt erkänt denna grundsats. Bland annat och kraftigast har detta skett genom öfverlemmandet åt kyrkostyrelsen att med lärdomar, varningar och förmaningar söka rätta dem, som felat mot kyrkans lära och ordning, hvaremot staten har ensamt förbehållit sig rättigheten att till laga näpst befordra öfverträdare af borgerlig lag och ordning.

I skarpaste strid mot sålunda erkända grundsatsen kvarstår dock ännu i Kongl. Förordningen af 11 December 1868 det stadgande, som bestämmer böter från och med femtio till och med trehundra riksdaler för den, som underlåter att ställa sig till efterrättelse kyrkorådsförbud mot utöfvande af andlig lärareverksamhet. Ty detta är ju att tillämpa verldsligt straff för kyrklig förbrytelse, alltså samma medel som användes till skydd och näpst för öfverträdaren af borgerlig lag och ordning. Med samma medel söker man befrämja kristlig tro och kyrklig ordning, men deraf följer ock att staten, i strid med allmän strafflag, ådömer inför allmän borgerlig lag oförvitliga personer böter eller motsvarande fängelse vid vatten och bröd.

Kyrkan kan och har ingalunda minst blifvit lidande genom denna lag. Hvar gång böter eller fängelse vid vatten och bröd ådömts för öfverträdelse af kyrkorådsförbud, har kyrkan fått en svår stöt, och att en del af kyrkans tjenare, förlitande sig på den verldsliga maktens arm, mycket lamt brukat de andliga vapnen, torde icke med framgång kunna förnekas; icke heller är att förglömma, huru vi inför större delen af jordens civiliserade folk blifvit höljda med skam, emedan hos oss borgerligt oförvitliga personer, endast för bekännelsen af sin kristna tro, utan att de ens i rättegångsväg aktats värdige åtnjuta tjufvens eller våldsverkarens likställighet, blifvit bötfälda eller insatta på fängelse vid vatten och bröd, allt under det att kyrkan, i öppen strid mot hennes egen lag och höga bekännelse, tåligt fördragit andra hennes medlemmar, hvilka både med ord och gerning förneka den kristna tron.

I denna Kongl. förordning förekommer ett annat stadgande, som allt för väl behöfver uppmärksammas, nemligen: »Ej heller må — — — — — sammankomsten upplösa.» Rättigheten att enskildt få samlas borde ju vara lika, vare sig sammankomsten afser religiösa eller verldsliga ändamål, och om olaglighet eller oordning inträffar bör i hvilketdera fallet som helst, skedd olaglighet eller oordning lika allvarsamt beifras efter allmän lag. Som det nu är handlar staten partiskt, hvilket ju är honom ovärdigt.

Meningen är icke att beröfva svenska kyrkan hennes rättighet att skydda och försvara sig; tvärtom önskar jag att hon allvarligt må bruka och tillåter bruka alla henne tillkommande medel till sitt skydd och förkofran. Men dessa medel måste, såsom redan är visadt, vara af kyrklig art.

Meningen är ej heller att olaglighet eller oordning vid enskild religiös sammankomst skulle lemnas utan näpst; tvärtom önskar jag så innerligt som någon att hvarje oordning måtte afstyras, hvarje olaglighet bestraffas, men detta bör ske efter allmän lag, och icke efter en endast för vissa slags sammankomster gällande *undantagslag*.

Grundsatsen om allas personliga likställighet inför lagen gäller ju af ålder såsom *helig* inom vårt älskade fädernesland, men denna grundsats

kränkes djupt redan genom tillvaron af ofvannämnde Kongl. förordning; men ännu djupare kränkes den genom tillämpning af samma förordning, då oförvitliga personer, som besöka vissa lagliga sammankomster, annorlunda behandlas än i motsvarande fall personer, som besöka andra sammankomster.

Efter att sålunda hafva uttalat mina åsikter och i någon mån skildrat befintliga inkonsekvenser får jag vördsamt föreslå,

att Kongl. Förordningen af 11 December 1868 måtte erhålla följande förändrade lydelse:

Medlemmar

— — — — —
 — — — — — störes.

Om remiss till Lag-Utskottet anhålles.

Stockholm den 26 Januari 1881.

H. Halldin.

N:o 25.

Af Herr H. Halldin: Om underdånig skrifvelse med anhållan om befrielse under vissa vilkor för lärjunge vid allmänt läroverk från första årets beväringmöte.

Det är nogsamt bekant för Riksdagen att lärjungar vid de högre allmänna läroverken inom vårt land från och med 5:te till och med 7:de klasserna eller 5 år undergå obligatoriska militäröfningar, ledde af militärbefäl som aflönas med statsmedel, samt att dessa ynglingar årligen hvarje höst inspekteras af regementsofficer, vanligen major eller öfverstelöjtnant. Man bör derföre med fulla anspråk på tillförlitlighet kunna antaga, att dessa ynglingar, sedan de genomgått 3 à 4 års öfningar, böra ega samma utbild-